

“เมื่อผู้ยืมเงินตราของราชการไม่ยอมคืนเงินเหลือจ่าย เจ้าหน้าที่ต้องทำอะไร”

งานวินัยฯ สนง.ศธจ.อุทัยธานี

สำหรับบทความและสาระน่ารู้ทางด้านกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานฉบับนี้ จะขอเสนอเกี่ยวกับการยืมเงินตราของราชการของหน่วยงาน ซึ่งก็เป็นเรื่องปกติในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดสามารถยืมเงินตราของราชการได้ แต่ในการยืมเงินดังกล่าวก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการที่จะส่งคืนเงินที่ยืมไปแล้วด้วยเช่นกัน คดีปกครองในวันนี้ที่จะหยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ทราบว่า ถ้าหากผู้ยืมเงินตราของราชการไปแล้วไม่ยอมคืนเงินดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ที่เพิกเฉยไม่ดำเนินการตามข้อกำหนดของสัญญาที่ยืมที่กำหนดไว้จะต้องรับผิดชอบอะไรบ้าง ถึงแม้จะเป็นคดีพิพาทที่เกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่แนวทางดังกล่าวก็สามารถนำมาใช้ปฏิบัติในหน่วยงานราชการอื่นได้เช่นกัน บทความฉบับนี้จึงขอเสนอเกี่ยวกับ **คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๖๘/๒๕๕๘** โดยมีรายละเอียดสรุปความดังนี้ “โดยข้อพิพาทในคดีนี้ มูลเหตุเกิดขึ้นในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองคลัง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายอุดม (นามสมมติ) ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในขณะนั้นได้ ขอยืมเงินตราของราชการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอล หลังจากจัดงานเสร็จ จนกระทั่งนายอุดมได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็ยังไม่มีการส่งคืนเงินตราของราชการที่เหลือจ่ายให้แก่กองคลัง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ และกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางพิจารณาเห็นควรให้นายอุดมรับผิดชอบใช้เงินที่เหลือจ่ายแก่กองการบริหารส่วนจังหวัด และให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าหน่วยงานคลังซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลการยืมเงินตราของราชการรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายด้วย เนื่องจากมิได้ดำเนินการเร่งรัดการชำระเงินยืมที่ยังค้างอยู่ในเวลาที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้ดำเนินการหักเงินเดือนหรือเงินอื่นใดที่นายอุดมพึงจะได้รับก่อนที่นายอุดมจะพ้นจากตำแหน่งไป องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งโดยโต้แย้งว่าตนได้ทำหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นส่วนราชการผู้ขอเบิกเงินเพื่อให้เร่งรัดการจ่ายเงินยืมค้างชำระแล้ว แต่นายกองการบริหารส่วนจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้ององค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว การกระทำของหัวหน้าหน่วยงานคลังดังกล่าวถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนตามที่ระเบียบกำหนดไว้แล้วหรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้มีข้อกำหนดกรณีผู้ทำสัญญายืมเงินตราของราชการซึ่งจะต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่น โดยหลังจากใช้จ่ายเงินตามภารกิจที่ได้รับอนุมัติแล้ว จะต้องนำไปสำคัญคู่จ่ายที่ถูกต้องรวมทั้งเงินเหลือจ่ายส่งให้แก่ผู้ให้ยืมภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับเงิน หากครบกำหนดแล้วผู้ยืมไม่ยอมชดใช้เงินยืมที่เหลือจ่าย ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจสั่งการให้ส่งคืนเงินยืมภายในกำหนดเวลาที่เห็นสมควร อย่างช้าไม่เกิน ๓๐ วัน หากผู้ยืมยังไม่ดำเนินการให้ผู้บริหารท้องถิ่นหักเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จบำนาญ หรือเงินอื่นใดที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อชดใช้เงินยืมนั้น ทั้งนี้ตามข้อ ๘๔ (๒) (๔) และข้อ ๘๖ (๓) ของระเบียบดังกล่าว สำหรับอำนาจหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยคลังนั้น ข้อ ๘๔ (๕) ของระเบียบเดียวกัน ได้กำหนดว่า กรณีผู้บริหารท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้หัวหน้าหน่วยคลังมีหน้าที่ตรวจสอบทะเบียนเงินยืม หากปรากฏว่ายังค้างชำระเงินยืมอยู่ ให้หัวหน้าหน่วยคลังเร่งรัดให้เสร็จสิ้น

ในทันทีก่อนที่ผู้ยืมจะพ้นจากตำแหน่ง โดยหากไม่มีการชดใช้เงินยืมดังกล่าวให้ดำเนินการหักเงินตามมาตรา ๘๔ (๒) เมื่อนายอุดมได้ขอยืมเงินทรวงราชการจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมิได้ส่งเงินที่เหลือจ่ายแก่กองคลังภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่ได้รับเงิน ผู้ฟ้องคดีในฐานะหัวหน้าหน่วยงานคลังจึงมีหน้าที่ต้องเสนอให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดสั่งการให้นายอุดมส่งใช้เงินยืมภายในกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควร อย่างช้าไม่เกิน ๓๐ วัน ตามข้อ ๘๔ (๔) แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้มีหนังสือถึงนายกองการบริหารส่วนจังหวัดเพื่อสั่งการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีจะได้มีหนังสือเสนอนายกองการบริหารส่วนจังหวัดเห็นควรแจ้งให้สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เร่งรัดให้นายอุดมและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องชดใช้เงินยืมหลายครั้งซึ่งถือเป็นเพียงการเร่งรัด และครั้งสุดท้ายได้มีหนังสือขอให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดสั่งการให้นายอุดมชดใช้เงินภายในเวลาที่กำหนด แต่ก็เป็นเวลาที่ยาวเกินกำหนดเวลาในการใช้อำนาจตามข้อ ๘๔ (๔) ไปกว่าสามเดือนแล้ว ประกอบกับเมื่อนายอุดมไม่มีการส่งใช้เงินยืมดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่เสนอให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดหักเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จบำนาญ หรือเงินอื่นใดที่ได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อชดใช้เงินยืมแต่ก็ได้ดำเนินการอีก กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว”^๑

จากคดีดังกล่าวก็ถือเป็นอุทาหรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการยืมเงินทรวงราชการได้ เนื่องจากจะเห็นได้ว่า ศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กรณีเจ้าหน้าที่ยืมเงินทรวงราชการแล้วไม่ส่งใช้เงินยืมเหลือจ่ายภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาการยืมเงิน หัวหน้าหน่วยคลังหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายหรือระเบียบ หรือที่สัญญาการยืมเงินนั้นกำหนดไว้อย่างเคร่งครัดทุกขั้นตอน เพราะถือว่าระยะเวลาการชำระคืนเงินยืมเป็นสาระสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเจ้าหน้าที่ที่จะเพิกเฉยมิได้

^๑ ัษฎธร ปิงประเสริฐ พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ เผยแพร่ใน ACT (Administrative Court of TRUST